

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt (VSSHP) språkprogram 2021–2022/25

Inledning

Myndighetens språkliga skyldigheter och klientens språkliga rättigheter är lagstadgade i Finlands grundlag, språklagen, språkkunskapslagen och i speciallagstiftningen, gällande bland annat hälso- och sjukvårdslagen samt socialvårdslagen. Enligt 35 § i språklagen ska en tvåspråkig myndighet i sin verksamhet främja och vid behov vidta särskilda åtgärder för att se till att de grundläggande språkliga rättigheterna tillgodoses enligt lika grunder.

I sjukvårdsdistriktets förvaltningsstadga 8 kap. 49 § behandlas invånarnas och servicetagarnas språkliga rättigheter.

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt är ett tvåspråkigt sjukvårdsdistrikt och ska därför se till att de språkliga rättigheterna gällande finska och svenska beaktas parallellt i alla ärenden och på så sätt täcker hela dess verksamhet. De anställda bör ha tillräckliga språkkunskaper för att kunna säkerställa patientsäkerhet och trygga att kvaliteten inte försämras om patienten väljer att bli betjänad på svenska. Patientens möjlighet att använda sitt eget språk, finska och svenska genom hela vårdprocessen har stor betydelse för upplevelsen och resultatet av den givna vården. Det gäller för Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts (VSSHP) del att aktivt betona de språkliga rättigheterna både i sin interna och externa verksamhet, så att tvåspråkigheten är synlig och levande för såväl allmänheten, patienten som personalen. Sjukvårdsdistriktets ledning är ansvarig för att språklagstiftningen efterföljs och varje verksamhets- och serviceområde ska se till att patienternas språkliga rättigheter tillgodoses. I budgeten ska det finnas tillräckliga resurser för en jämlik språklig service som täcker de faktiska utgifterna beträffande bland annat översättningsverksamhet, språkkurser samt löne- och språkbrukstillägg. Det bör även uppmärksammas att en betydlig insats, utöver den normala verksamheten behövs från verksamhetsområdena för att förverkliga att kraven på tvåspråkighet uppfylls.

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt språkprogram

Det nya reviderade språkprogrammet ska utgöra ett stöd för hela personalen, från gräsrotsnivå till den högsta ledningen för att uppnå de i lagen stadgade språkliga rättigheterna på ett strukturerat och systematiskt sätt. Varje självständig enhet inom samarbetsområdet ansvarar för sitt eget språkprogram, men sjukvårdsdistriktet koordinerar och övervakar att de lagliga skyldigheterna uppfylls i alla skeden av vårdprocessen, oavsett operativ enhet. Tanken är att de språkliga rättigheterna till modersmål, antingen finska eller svenska är närvarande parallellt i alla funktioner genomgående i hela verksamheten. VSSHPs förnyade strategi för åren 2021 - 2022(2025) sätter målen högt och dessa mål är implementerade även i språkprogrammet.

Programmet lägger tyngdpunkten på handlingsprogrammet med mål, åtgärder, mätare och ansvariga personer. Handlingsprogrammet är avsett att förverkligas under strategiperioden 2021-2022(25) och utvärderas årligen.

Ansvar och implementering av språkprogrammet

Klienten

Patienter med modersmål svenska uppmanas att använda svenskan så att naturliga övningstillfällen uppstår för personalen att utveckla och upprätthålla det svenska kunnandet. Patienten deltar i evalueringen av den svenska servicen genom förverkligad patientåterkoppling men också genom regelbundna frågor kring olika teman (bemötande, kallelsebrev, skyltning, råd och anvisningar, processvandring etc.).

Patientrådet och erfarenhetsexperter

Patientrådet och erfarenhetsexperter stöder förverkligandet av språkprogrammet bland annat genom att kommentera dokument, patientanvisningar och råd, genom att delta i processvandringar samt genom att delta i olika evenemang (Svenska dagen) som ordnas.

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts styrelse och ledningsgrupp

Ledningen åtar sig, övervakar, utvecklar och gör det möjligt att de tvåspråkiga i språkprogrammet uppsatta målen nås och ser till att tillräckliga resurser för ändamålet reserveras.

Nämnden för den språkliga minoriteten

Utvecklar, koordinerar och följer upp att de i språkprogrammet uppsatta målen nås.

Rapporterar förverkligandet av språkprogrammet till VSSHPs styrelse två gånger per år.

Koordinatorn för den svenska servicen

Ansvarar för samordning och rapportering av den svenskspråkiga servicen på VSSHP tillsammans med cheferna för resultatområdena och rapporterar VSSHPs direktör om resultaten. Kallar in språkambassadörerna från ansvars/serviceområdena för gemensam linjedragning gällande utveckling och uppföljning av de fastställda målen i språkprogrammet. Sammanställer och rapporterar till sjukvårdsdistriktets ledningsgrupp två gånger per år om resultaten gällande den svenska servicen. Är föredragande i nämnden för den språkliga minoriteten och representerar distriktet i nationella svenskspråkiga nätverk.

Sjukvårdsdistriktets direktör och cheferna för resultatområdena

Ansvarar för produktionen av sjukvårdstjänster och ser till att de uppfyller de språkliga kraven. Uppföljer och övervakar för sin del genomförandet av språkprogrammet.

Ledarna för verksamhets-/serviceområdena och överskötarna

Ansvarar för att språkprogrammets och handlingsprogrammets åtgärder verkställs. Åtar sig att mäta och rapportera hur planen implementerats och vilka resultat som nåtts. Uppmärksammar kunskaper i svenska vid rekrytering. Ansvarar och utreder personalens kunskaper i svenska och kontrollerar att de är tillräckliga för att trygga patientsäkerheten. Ansvarar för att svenskspråkig service förverkligas på det egna området.

Utser:

- En språkambassadör

Ser till att personalen gör en självutvärdering enligt den gemensamma europeiska referensramen för språk (A1-A2 språkförmåga på grundläggande nivå, B1-B2, förmåga att använda språket mer självständigt, C1-C2, avancerad språkanvändning) på skalan 1-6.

Behandlar språkbehärskningen i samband med utvecklingssamtalen och reder ut behovet av fortsatt utbildning. Betalar ut språktillägg till dem som aktivt använder svenska i sitt arbete.

Ledarna för ansvarsområdena och avdelningssköterna

Utser:

- Kontaktpersoner (en eller flera) inom det egna ansvarsområdet.

Uppmuntrar personalen till att göra en självutvärdering enligt den europeiska referensramen och ansvarar för att en tillräckligt god service uppfylls på svenska samt följer med läget med hjälp av till exempel patientåterkoppling. Ser till att personalen tar del av kursutbudet gällande svenskundervisning. Fungerar som förebild och skapar en förtroendefull miljö där det är lätt att tala svenska. Observerar i mån av möjlighet även de språkliga rättigheterna vid planering av arbetslistor.

Språkambassadörerna

Varje verksamhets-/serviceområde utser en språkambassadör som koordinerar den svenska servicen, främjar och förmedlar en positiv språklig miljö och attityd, sammankallar det egna nätverket av kontaktpersoner, implementerar språkprogrammet, följer upp och utvärderar förverkligandet av detta.

Kontaktpersonerna

Utses ett nätverk av svenska kontaktpersoner på mottagningar och avdelningar.

Arbetar för egen del till att främja och förmedla en positiv språklig miljö och attityd. Deltar regelbundet i nätverket av kontaktpersoner för att utveckla och diskutera de svenskspråkiga tjänsterna. Kontaktpersonerna utarbetar innovativa sätt att öva svenska och förbättra den svenska servicen.

Kontaktpersonen informerar ledarna bland annat om:

- behovet av utbildning och kurser i svenska
- skyltningen (inom enheten/till enheten)

- svenskspråkigt material (föreskrifter, råd, kallelsebrev, bildmaterial, webbsidor, agendor, informationstavlor, etc.).

Ansvarar för den svenskspråkiga servicen på den egna enheten och förmedlar och hjälper till att göra ord- och fraslistor samt informerar om användbara hjälpmedel för kommunikation på svenska. Tar i mån av möjlighet själv emot de svenskspråkiga patienterna och handleder dem samt ger språkassistans vid behov.

HR/Personaltjänsten

Uppmärksammar det svenska språket i personalpolitiska frågor. Utformar och implementerar ett rättvist och enhetligt tillvägagångssätt för de personer som ansvarar för den svenska servicen. Säkerställer att behörighetskriterierna för de språkkunskaper som förutsätts i arbetet och som beräknas som en merit vid anställningen fylls. Rapporterar årligen verksamhets- och serviceområdenas antal utbetalda språkbruksarvoden.

Kommunikationstjänsten

Ansvarar för att information på webbplatser och övriga portaler har en svenskspråkig version. Kungörelser, broschyrer och annonser publiceras på båda språken.

Information ges ut samtidigt både på finska och svenska.

Alla processer planeras så att tidtabellen för översättning tas i beaktande.